

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 27. mai 2020 av Høyesterett i avdeling med

dommer Hilde Indreberg
dommer Erik Møse
dommer Kristin Normann
dommer Ingvald Falch
dommer Borgar Høgetveit Berg

HR-2020-1120-A, (sak nr. 19-151066SIV-HRET)
Anke over Hålogaland lagmannsretts dom 28. juni 2019

Staten v/Samferdselsdepartementet

(Regjeringsadvokaten
v/advokat Håvard Hansen Holdø)

mot

Alf Brekken og Sønner AS

(advokat Trond Skogly – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Normann:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder erstatningskrav fra byggherren mot hovedentreprenøren. Spørsmålet er om hovedentreprenøren kan holdes erstatningsansvarlig for skade som underentreprenøren har påført en annen eiendom enn kontraktsgjenstanden, og som ikke skyldes en mangel.
- (3) Den 6. august 2014 inngikk Kystverket og Alf Brekken og Sønner AS – Alf Brekken – kontrakt om utføring av utbedringsarbeider på to frittliggende moloer utenfor Andenes havn. Kontrakten mellom partene er basert på NS 8406. Arbeidet ble innledet i begynnelsen av oktober 2014.
- (4) Alf Brekken engasjerte selskapet Polar Tugs AS – Polar Tugs – til blant annet å transportere steinmasser fra Laukvik i Lofoten til Andenes. Steinmassene skulle brukes i arbeidene på moloene under kontrakten med Kystverket.
- (5) Den 26. oktober 2014 skulle slepebåten T/B Polartug, som er eid og operert av Polar Tugs, benyttes til å slepe lekteren Stone Barge 1 fra NATO-kaia i Andenes havn til Skarvbaren molo – en av de to moloene som er omfattet av kontrakten. Moloen ligger like utenfor det indre havneområdet. Lekteren var lastet med stein og tungmaskiner som samlet veide cirka 5000–6000 tonn.
- (6) Slepebåten MS Gard, eid av Sjøteknikk AS – Sjøteknikk – skulle bistå T/B Polartug under slepet av lekteren.
- (7) Slepebåtene mistet kort tid etter at slepet var innledet kontrollen over lekteren, som på grunn av vind og strøm drev vestover i indre havn.
- (8) Lekteren kolliderte med et sjømerke som står i sjøen i havneområdet. Sjømerket ble skadet og skjøvet ut av posisjon. Lykten i sjømerket ble derfor slukket. Det skadete merket utgjør sammen med et annet sjømerke et overrettsmerke som skal vise trygg led inn til Andenes havn, og dette var som følge av skaden ute av drift.
- (9) Skaden ble utbedret umiddelbart. Reparasjonen ble utført av Kystverket rederi, som er Kystverkets entreprenør på navigasjonsinnretninger. Det gamle sjømerket ble fjernet, og et nytt merke satt opp. Kostnadene var på 1 565 431 kroner.
- (10) Kystverket sendte Alf Brekken faktura med krav om betaling av beløpet. Alf Brekken avviste at selskapet var ansvarlige for skaden og videresendte kravet til Polar Tugs.
- (11) Polar Tugs erkjente tidlig i 2015 ansvar for skaden og meldte inn skaden til sitt ansvarsforsikringsselskap. Polar Tugs mottok utbetaling fra forsikringsselskapet i november 2015, men videreførte ikke beløpet til Alf Brekken.
- (12) Den 30. juni 2017 reiste staten ved Samferdselsdepartementet på vegne av Kystverket søksmål mot Alf Brekken, selskapets forsikringsselskap IF og Polar Tugs.

- (13) Alf Brekken, IF og Polar Tugs fremmet krav om regress for det tilfelle at vedkommende part ble holdt ansvarlig for skaden overfor staten. Etter hvert ble også selskapet Sjøteknikk trukket inn i saken på grunn av eierforholdet til MS Gard.
- (14) Kravets størrelse er ikke omtvistet.
- (15) Vesterålen tingrett avsa 14. november 2018 dom med slik domsslutning:
- «1. IF Skadeforsikring NUF frifinnes.
 2. Staten ved Samferdselsdepartementet dømmes til å betale kr. 113.022, – i saksomkostninger til IF Skadeforsikring NUF innen to uker fra dommens forkynnelse.
 3. Sjøteknikk AS frifinnes.
 4. Staten ved Samferdselsdepartementet dømmes til å betale kr. 83.786,33, – i saksomkostninger til Sjøteknikk AS innen to uker fra dommens forkynnelse.
 5. Alf Brekken og Sønner AS og Polar Tugs AS dømmes solidarisk til å betale staten ved Samferdselsdepartementet kr. 1.565.430,68, – med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer. For Alf Brekken og Sønner AS skal forsinkelsesrente beregnes fra 18. februar 2015. For Polar Tugs AS skal forsinkelsesrente beregnes fra 24. desember 2016.
 6. Alf Brekken og Sønner AS dømmes til å betale kr. 80.000, – i saksomkostninger til staten ved Samferdselsdepartementet innen to uker fra dommens forkynnelse.»
- (16) Alf Brekken anket domsslutningen punkt 5 vedrørende selskapets ansvar og punkt 6 om saksomkostnader, mens staten ved Samferdselsdepartementet anket punkt 3 og 4. Hva gjelder kravene mot IF og Polar Tugs, ble saken rettskraftig avgjort i tingretten.
- (17) Den 28. juni 2019 avsa Hålogaland lagmannsrett dom med slik domsslutning:
- «1. I saken mellom staten v/Samferdselsdepartementet og Sjøteknikk AS:
 2. Anken forkastes.
 3. I saksomkostnader for lagmannsretten betaler staten v/Samferdselsdepartementet 63 772,33 kroner til Sjøteknikk AS innen to uker fra dommens forkynnelse.
 4. I saken mellom Alf Brekken og Sønner AS og staten v/Samferdselsdepartementet:
 5. Alf Brekken og Sønner AS frifinnes.
 6. I saksomkostnader for lagmannsretten og tingretten betaler staten v/Samferdselsdepartementet 238 930,99 kroner til Alf Brekken og Sønner AS innen to uker fra dommens forkynnelse.»

- (18) Lagmannsretten kom til at det ikke var påvist noen uaktsomhet hos Alf Brekkens ansatte verken ved planleggingen eller gjennomføringen av slepet. Det var derfor ikke grunnlag for å pålegge selskapet arbeidsgiveransvar etter skadeserstatningsloven § 2-1. Retten mente videre at Alf Brekken hadde sikret en forsvarlig gjennomføring av prosjektet ved å engasjere et velrenommert og profesjonelt firma – Polar Tugs – til å forestå slepet, og at det heller ikke var grunnlag for å statuere ansvar etter de ulovfestede reglene om uaktsomhet i kontrakt.
- (19) Avtalen mellom Alf Brekken og Kystverket var inngått på grunnlag av NS 8406. Etter lagmannsrettens oppfatning løste denne standardkontrakten ikke spørsmålet om hovedentreprenørens ansvar for underentreprenør for skade påført byggherrens eiendom som ikke er omfattet av kontrakten. Spørsmålet måtte da løses etter alminnelige erstatningsregler utenfor kontrakt. Lagmannsretten kom til at Alf Brekken heller ikke på dette grunnlaget kunne identifiseres med sin underentreprenør, Polar Tugs.
- (20) Staten har anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen knyttet til kontraktshjelperansvaret.
- (21) Ved beslutning 19. november 2019 tillot Høyesteretts ankeutvalg anken fremmet. Saksforberedende dommer besluttet 20. april 2020 at ankeforhandlingen skulle gjennomføres som fjernmøte, jf. midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak innenfor justissektoren for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 § 2.
- (22) Saken står i samme stilling som for lagmannsretten.

Partenes syn på saken

- (23) Den ankende part – *staten v/Samferdselsdepartementet* – har i hovedsak anført:
- (24) Standardavtaler må fortolkes objektivt med særlig vekt på ordlyden. Der kontrakten er taus, må den utfylles med bakgrunnsretten. Det foreligger her flere alternative ansvarsgrunnlag der skadelidte har valgt. Begrensning av valget krever et særskilt grunnlag.
- (25) Avtalen – NS 8406 – begrenser ikke kontraktshjelperansvaret. En naturlig forståelse av ordlyden i punkt 12 er at det alminnelige kontraktshjelperansvaret kommer til anvendelse, men NS 8406 regulerer ikke skade utenfor mangelsreguleringen – herunder skade på annet enn kontraktsarbeidet.
- (26) Det ulovfestede kontraktshjelperansvaret kan etter omstendighetene også omfatte skade som ikke skyldes mangel. Hovedentreprenørens ansvar reduseres ikke ved at det benyttes en hjelper. En kontraktspart må identifiseres med kontraktshjelperens feil som om de var hans egne – aktiv identifikasjon.
- (27) Det er en forutsetning for kontraktshjelperansvaret at skaden skjer ved oppfyllelsen av kontraktsforpliktelsen. Det må oppstilles krav til en viss nærhet mellom skadehendelsen og kontrakten.
- (28) Den kontraktsrettslige lovgivningen fra 1988 og utover gir uttrykk for alminnelige kontraktsrettslige prinsipper. Lovgivningen gir støtte for at det gjelder et

uaktsomhetsansvar for skade som realdebitor eller hans hjelpere påfører realkreditors eiendeler som ledd i kontraktsarbeidet. Det kan ikke utledes av denne at kontraktsansvaret skal avgrenses mot ansvar for skade på annet enn kontraktsgjenstanden.

- (29) Det alminnelige utgangspunktet om at realdebitors – entreprenørens – ansvar overfor byggherren ikke reduseres ved at oppfyllelsen settes bort til kontraktshjelper – underentreprenør – er også lagt til grunn i NS-standardene.
- (30) I NS 8405 punkt 42.2 og NS 8407 punkt 49.2 er vist til at skade på annet enn kontraktsgjenstanden reguleres av «alminnelige erstatningsregler». NS 8406 inneholder ingen tilsvarende begrensning, og det er da ikke grunnlag for å innfortolke den regelen.
- (31) Vilkårene for å ilegge ansvar på grunnlag av det ulovfestede kontraktshjelperansvaret er oppfylt i denne saken. Handlingen hadde stor skadeevne som materialiserte seg. Skaden skjedde i nærhet til kontraktsgjenstanden under utføringen av oppdraget. Utføringen av slepet var en nødvendig betingelse for at skaden skulle oppstå.
- (32) Alf Brekken er solidarisk ansvarlig for skaden sammen med Polar Tugs, jf. skadeserstatningsloven § 5-3 nr. 1.
- (33) Staten ved Samferdselsdepartementet har nedlagt slik påstand:
- «1. Alf Brekken og Sønner AS dømmes til å betale staten ved Samferdselsdepartementet kr 1 565 430, 68 med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 18. februar 2015. Forpliktelsen er solidarisk med ansvar idømt Polar Tugs AS ved dom fra Vesterålen tingrett 14. november 2018 (18-012971 TVI-VTRA).
 2. Alf Brekken og Sønner AS dømmes til å betale sakskostnader for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett.»
- (34) Ankemotparten – *Alf Brekken og Sønner AS* – har i hovedsak anført:
- (35) Det ulovfestede kontraktshjelperansvaret er utslag av et uomtvistet prinsipp om at kontraktspartens avtaleforpliktelse overfor medkontrahenten forblir uforandret om han velger å benytte kontraktshjelpere under kontraktsoppfyllelsen. Dette innebærer at ansvaret må begrenses til å gjelde tilfeller der skaden skyldes mislighold.
- (36) Statens syn innebærer et altfor vidtrekkende kontraktshjelperansvar som ikke har støtte i rettskildene.
- (37) Gjeldende rett gir ikke grunnlag for å statuere ansvar for kontraktshjelperen i denne saken. Polar Tugs er ikke som ledd i oppfyllelsen av kontrakten betrodd skadeobjektet eller gitt særskilt adgang til dette, noe som etter gjeldende rett må ansees som et vilkår for at kontraktshjelperansvaret skal komme til anvendelse.
- (38) Det er ingen funksjonell eller fysisk sammenheng mellom kontraktsgjenstanden og skadeobjektet. At den skadete fyrlykten var eid av hovedentreprenørens kontraktsmotpart og ikke en tredjepart, fremstår som tilfeldig.

- (39) Både saksforholdet i Rt-1986-1386 *Block Watne* og de typetilfellene som er beskrevet i juridisk teori, underbygger at skaden i vår sak ligger utenfor området for det ulovfestede kontraktshjelperansvaret.
- (40) Ansvaret for underentreprenørs uaktsomme skadevoldende handling som har påført byggherrens eiendom skade der denne verken er en del av kontraktsgjenstanden eller av leveransen, er ikke regulert i NS 8406.
- (41) Om det ulovfestede kontraktshjelperansvaret kan anvendes som supplement til kontraktens regulering, beror da på en nærmere gjennomgang av dens risikofordeling.
- (42) At NS 8406 ikke inneholder henvisning til de alminnelige erstatningsregler utenfor kontrakt som NS 8405 og 8407, tilsier ikke at man har ønsket en annen regulering. Reelle hensyn taler for at NS 8406 må tolkes på samme måte som NS 8405 og NS 8407, altså slik at ansvar for skade på annet enn kontraktsgjenstanden reguleres av «alminnelige erstatningsregler».
- (43) Dersom det åpnes for ansvar utover dette, skaper det risiko for ubalanse i avtaleforholdet. Sterke reelle hensyn taler for at NS 8406 uttømmende regulerer hovedentreprenørens ansvar.
- (44) Alf Brekken og Sønner AS har nedlagt slik påstand:
- «1. Anken forkastes.
 2. Alf Brekken og Sønner AS tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett.»

Mitt syn på saken

Sakens spørsmål

- (45) Spørsmålet er om Alf Brekken etter kontrakten er ansvarlig overfor Kystverket for skade på Kystverkets varslingslys som skyldes uaktsomhet hos Alf Brekkens kontraktshjelper – Polar Tugs.

NS 8406

- (46) Kontrakten mellom partene er basert på NS 8406:2009 Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt. Jeg ser først på dennes regulering av hovedentreprenørens kontraktsrettslige ansvar overfor byggherren.
- (47) NS 8406:2009 erstatter NS 8406 1. utgave, januar 2006. Standardavtalen er utarbeidet av en komité oppnevnt av Standard Norge – en stiftelse delvis finansiert av det offentlige. Komiteen var sammensatt med bred representasjon fra aktørene i byggebransjen.
- (48) Av forordet fremgår det at standarden gir uttrykk for hva en rekke organisasjoner og institusjoner i bransjen «er blitt enige om som forenklede alminnelige kontraktsbestemmelser for utførelse av bygg- og anleggsarbeider». Staten opplyste i prosedyren for Høyesterett at staten benytter NS 8406 i en rekke tilfeller også ved entrepriser som gjelder betydelige beløp, men typisk der det er færre aktører involvert.

- (49) Hovedentreprenørens ansvar for kontraktshjelperens skadevoldende handling er ikke uttrykkelig regulert. Det er derfor nødvendig å se kontraktens bestemmelser i sammenheng.
- (50) I NS 8406 punkt 12 – om bruk av underentreprenør – heter det i første ledd:
«Entreprenøren har rett til å la deler av sine kontraktsforpliktelser bli utført av underentreprenører. Hans kontraktsansvar overfor byggherren endres ikke ved bruk av underentreprenør.»
- (51) Bestemmelsen er utslag av et alminnelig prinsipp om at kontraktspartens forpliktelser overfor kontraktsmotparten ikke endres ved bruk av kontraktshjelpere.
- (52) Punkt 10 inneholder bestemmelse om «Risiko for skade på kontraktsarbeidet i byggetiden», mens punkt 27 regulerer «Mangel ved kontraktsarbeidet. Erstatningsansvar». Punkt 27.4 har overskriften «Erstatning ved mangel». Første ledd første punktum lyder:
«Entreprenøren er ansvarlig for kostnadene til utbedring av skader på deler av bygget eller anlegget som ikke omfattes av kontrakten, når skaden er en følge av mangel som skyldes uaktsomhet hos entreprenøren.»
- (53) Erstatningsansvar etter punkt 27.4 forutsetter altså at det er en «mangel», og regulerer ansvaret der en mangel ved kontraktsgjenstanden også fører til skade på en annen del av byggherrens eiendom.
- (54) NS 8405:2008 punkt 36.5 og NS 8407:2011 punkt 42.5 inneholder tilsvarende bestemmelser.
- (55) De to sistnevnte standardkontraktene regulerer imidlertid også entreprenørens ansvar for skade på byggherrens ting som ikke er omfattet av kontrakten.
- (56) NS 8405 brukes ved arbeid av større omfang enn den forenklede utgaven i NS 8406. NS 8405 punkt 42.2 har slik ordlyd:
«Medfører utførelsen av kontraktsarbeidet skade på byggherrens person, ansatte eller ting som ikke omfattes av kontrakten, er entreprenøren erstatningsansvarlig overfor byggherren i den utstrekning dette følger av alminnelige erstatningsregler.»
- (57) Og i NS 8407 punkt 49.2 heter det:
«Har en part påført den annen part skade på vedkommendes person, ansatte eller ting som ikke omfattes av kontrakten, er han erstatningsansvarlig i den utstrekning dette følger av alminnelige erstatningsregler.»
- (58) Av begge bestemmelser fremgår det altså at entreprenøren ved skade på gjenstander som ikke omfattes av kontrakten, bare er ansvarlig overfor byggherren i den utstrekning dette følger av «alminnelige erstatningsregler». Henvisningen til «alminnelige erstatningsregler» må i denne sammenheng forstås som en henvisning til erstatningsregler utenfor kontrakt, jf. Rt-1986-1386 *Block Watne*, som jeg straks kommer tilbake til. Ansvarsspørsmålet ble

der løst på grunnlag av NS 3401 punkt 14.1 som inneholdt en tilsvarende bestemmelse som NS 8405 punkt 42.2 og NS 8407 punkt 49.2.

- (59) NS 8406 har på sin side ikke en slik regulering. Kontrakten inneholder en finmasket regulering av erstatningsansvar for forsinkelser og mangler, men har altså ingen regulering av andre typer kontraktsbrudd. Hva som her gjelder, blir dermed stående uforklart.
- (60) Staten gjør gjeldende at ansvarsspørsmålet da må avgjøres på grunnlag av den kontraktsrettslige bakgrunnsretten. Alf Brekken hevder på sin side at NS 8406 uttømmende regulerer hovedentreprenørens kontraktsansvar.
- (61) For meg er det ikke nødvendig å ta endelig stilling til dette spørsmålet, da jeg uansett er kommet til at anken på grunnlag av det ulovfestede kontraktshjelperansvaret ikke kan føre frem.

Det ulovfestede kontraktshjelperansvaret

- (62) Det er – som nevnt – et alminnelig kontraktsrettslig prinsipp at den som benytter en medhjelper til å oppfylle en kontraktsmessig forpliktelse, som hovedregel hefter for kontraktsbrudd som følge av medhjelperens handlinger på samme måte som om disse var foretatt av ham selv, jf. blant annet Rt-1986-1386 på side 1393 og Hagstrøm og Bruslerud, *Entrepriserett*, 2014, side 78–79.
- (63) Når den uaktsomme skadeforvoldelsen rammer objektet for kontraktsoppfyllelsen, handler det typisk om mislighold i snever forstand – kontrakten er ikke oppfylt etter sitt innhold.
- (64) I vår sak er skaden imidlertid påført et annet objekt enn kontraktsgjenstanden. Men den handlingen som forårsaket skaden – slepet – ble foretatt som ledd i kontraktsoppfyllelsen, og spørsmålet er da om hovedentreprenøren også i et slikt tilfelle skal kunne identifiseres med medhjelperen.
- (65) I rettspraksis er det Rt-1986-1386 *Block Watne* som ligger nærmest problemstillingen i vår sak. Spørsmålet er om dommen gir veiledning for avgjørelsen her.
- (66) Saken gjaldt en underentreprenør som hadde påtatt seg å utføre sprengningsarbeider. Som følge av sprengningen oppsto det skader på hus under bygging på en del av byggefeltet som ikke var omfattet av kontrakten. Byggherren krevde erstatning av hovedentreprenøren, men fikk ikke medhold.
- (67) Høyesterett avgjorde saken på grunnlag av NS 3401 punkt 14.1, der det fremgår at entreprenøren bare er ansvarlig «i den utstrekning dette følger av alminnelige erstatningsregler» når utførelsen av arbeidet medfører skade på «byggherrens ... ting som ikke omfattes av kontrakten».
- (68) Høyesterett la til grunn at henvisningen til alminnelige erstatningsregler refererte til erstatningsregler utenfor kontrakt, og at avtalen derfor ikke ga plass for et kontraktsrettslig ansvar for skade voldt av underentreprenør. Saken ga følgelig ikke foranledning til å gå nærmere inn på rekkevidden av det alminnelige kontraktshjelperansvar generelt eller anvendt på den aktuelle skadeforvoldelsen.

- (69) I juridisk teori har Askeland fremholdt at kontraktshjelperansvaret ville ha medført ansvar dersom NS 3401 punkt 14.1 ikke hadde utelukket en slik rettsansvendelse, jf. Askeland, Erstatningsrettslig identifikasjon, 2002, side 228–229.
- (70) Slik jeg leser dommen, kan jeg ikke se at den gir støtte for dette. Det fremgår av premissene at Høyesterett løste saken på grunnlag av en tolkning av NS 3401 punkt 14.1. Og førstvoterende reservert seg uttrykkelig mot å ta stilling til rekkevidden av kontraktshjelperansvaret – både generelt og i den konkrete saken.
- (71) Til Block Watnes innsigelse om at en slik forståelse av NS 3401 punkt 14.1 som den Høyesterett la til grunn ville medføre en viktig begrensning av det alminnelige kontraktshjelperansvaret, heter det på side 1394:
- «Nå kan det vel diskuteres hvor langt det alminnelige kontraktshjelperansvaret er en gitt størrelse som det kan trekkes sikre slutninger fra.»
- (72) Jeg kan etter dette ikke se at Block Watne-dommen gir veiledning for det nærmere innholdet eller rekkevidden av det ulovfestede kontraktshjelperansvaret.
- (73) Om de tilfellene der skaden rammer annet enn kontraktsgjenstanden, heter det i Askeland på side 229:
- «Utgangspunktet i norsk rett bør etter dette være at debitor hefter for hjelperens *uaktsomme* skadeforvoldelser når kontraktsgjennomføringen er *conditio sine qua non* for skadens inntreden. Dette kan begrunnes i prevensjonshensyn, jf. særlig den omstendighet at det er debitor som har valgt hjelperen og brakt ham i en posisjon hvor han kan volde skade overfor kreditor. Som nevnt er det utiltalende at debitor skal velte risikoen for uheldig hjelpervalg over på kreditor. Alle forhold tatt i betraktning står debitor nærmere enn kreditor til å bære risikoen for denne typen skadeforvoldelser.»
- (74) Jeg kan ikke se at rettskildene gir holdepunkter for et så omfattende kontraktshjelperansvar. At debitor hefter for hjelperens uaktsomme skadeforvoldelse når gjennomføringen av kontrakten er en nødvendig betingelse for skadens inntreden, er etter min mening bare et utgangspunkt. Dette danner ytterpunktet for den identifikasjon det er mulig å gjøre. Dersom kontraktsparten skal hefte, må de skadene kontraktshjelperen påfører byggherrens eiendom, i det minste ha en nærmere tilknytning til de oppgavene hjelperen er tildelt.
- (75) At kontraktshjelperansvaret i enkelte tilfeller rekker lengre enn hovedmannens ansvar utenfor kontrakt, er ikke omtvistet, jf. blant annet Rt-1986-1386 *Block Watne* på side 1394, Rt-2007-1665 *Vekter* og Hagstrøm, Obligasjonsrett, 2. utgave, 2011 side 491–492.
- (76) I Rt-2007-1665 *Vekter* ble et vakselskap holdt erstatningsansvarlig på kontraktsrettslig grunnlag for skade på bygg som en vekter var straffedømt for å ha påtømt. Ansvar kunne ikke bygges på arbeidsgiveransvaret i skadeserstatningsloven § 2-1. Høyesterett fant det imidlertid ikke tvilsomt at den begrensningen som følger av § 2-1 nr. 1 annet punktum, ikke uten videre gjelder for det erstatningsansvaret som springer ut av kontrakt, jf. avsnitt 44. Vekterens forsettlig skadetilføyelse representerte et kontraktsbrudd som vakselskapet måtte svare for.

(77) I avsnitt 45 heter det videre:

«Jeg er i likhet med tingretten og lagmannsrettens mindretall kommet til at vekterens forsettlig skadetilføyelse i dette tilfellet representerer et kontraktsbrudd som Securitas må svare for. Ved siden av at ildspåsettelsen skjedde i tilknytning til at vekteren utførte sitt oppdrag for vakselskapet, legger jeg vekt på at hans skadeforvoldelse rammet nettopp de formuesverdier som han skulle føre tilsyn med. På samme måte som det ville ha representert et erstatningsmessig kontraktsbrudd dersom vekteren ved uaktsomhet hadde forsømt seg, og også hvis han for eksempel hadde stjålet gjenstander fra det området han skulle sikre, må Securitas' ansvar naturlig også omfatte en slik forsettlig skadetilføyelse. Det er Securitas som avgjør hvilke medarbeidere selskapet ønsker å benytte til utførelse av vekteroppdragene, og vakselskapet er etter min oppfatning i et slik tilfelle nærmere til å bære tapet enn oppdragsgiveren.»

- (78) Høyesterett bygget altså på at vekterens forsettlig skadetilføyelse representerte et kontraktsbrudd som vekterselskapet måtte svare for. Begrunnelsen er knyttet til den nærheten det var mellom kontraktsgjenstanden og skadetilføyelsen. Det var objektet selskapet skulle føre tilsyn med, som ble skadet.
- (79) Alf Brekken har gjort gjeldende at kontraktshjelperansvaret i tilfeller der annet enn kontraktsgjenstanden blir skadet, må *begrenses* til objekter som kontraktsparten er betrodd eller på annen måte gitt tilgang til av bestilleren.
- (80) At den skadete gjenstanden er betrodd eller oppbevart hos debitor, vil være av betydning i ansvarsvurderingen, jf. Rt-2007-1665 *Vekter* avsnitt 44 og 45 og Hagstrøm, Obligasjonsrett, 2. utgave, 2011 side 491-492 med videre henvisninger til rettspraksis.
- (81) Om kontraktshjelperansvaret må *avgrenses* til slike tilfeller, er det ikke nødvendig for meg å ta stilling til. Etter min mening må det foretas en konkret vurdering fra tilfelle til tilfelle, hvor de momenter jeg har vært inne på, vil ha betydning.
- (82) Jeg går så over til vurderingen av om hovedentreprenøren i saken her kan holdes ansvarlig på et slikt grunnlag.
- (83) Skaden skjedde som ledd i oppfyllelsen av kontrakten – slepet av steinmasser fra indre havn til en av de moloene kontrakten gjaldt. Det skadete sjømerket var imidlertid ikke i hovedentreprenørens varetekt, det sto heller ikke plassert i anleggsområdet eller i umiddelbar nærhet til de moloene som skulle utbedres. Sjømerket var en del av et overrettsmerke som skal vise trygg led inn til Andenes havn, og var således en del av den offentlige infrastrukturen i området.
- (84) Det fremstår på denne bakgrunn som tilfeldig at sjømerket og kontraktsgjenstanden hadde samme eier. Jeg kan dermed vanskelig se at Kystverket i en slik situasjon skal stå sterkere enn om skaden var blitt påført av en annen som ferdes i havnen.
- (85) Jeg er på denne bakgrunn kommet til anken ikke fører frem.

Sakskostnader

- (86) Alf Brekken har vunnet saken og skal etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd tilkjennes sakskostnader for Høyesterett. Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å gjøre unntak. Selskapet har krevd dekket 309 555 kroner. Kravet tas til følge.

Konklusjon

- (87) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler staten ved Samferdselsdepartementet til Alf Brekken og Sønner AS 309 555 – trehundreognitusenfemhundreogfemtifem – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dommen.

- (88) Dommar **Høgetveit Berg:** Eg er i hovudsak og i resultatet samd med fyrstvoterande.

- (89) Dommer **Falch:** Likeså.

- (90) Dommer **Møse:** Likeså.

- (91) Dommer **Indreberg:** Likeså.

- (92) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler staten ved Samferdselsdepartementet til Alf Brekken og Sønner AS 309 555 – trehundreognitusenfemhundreogfemtifem – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dommen.